

Is hier de plaats?

viering van 17 april 2011

Bij het aansteken van de kaarsen

Op deze Palmzondag,
zo aan het begin van de Goede Week,
de Stille Week,
de Lijdensweek,
de laatste vastenweek,
een week vol contrasten:
waar vreugde en verdriet zo dichtbij elkaar liggen,
angst, wanhoop en blijheid door elkaar heenlopen
als het verschil tussen licht en donker;
'Vandaag Hosanna, morgen kruisig hem'

Op deze Palmzondag
steken wij de Dominicuskaars aan de Paaskaars aan:
Als teken van het nieuwe leven
zoals Jezus ons heeft voorgeleefd:
vrede in overvloed,
waar trouw en waarachtigheid bloeien,
waar liefde woont,
niet gevangen in leegte,
het licht van de morgen
waar wij zullen lachen en juichen en leven.

Waar het over gaat

Over Palmzondag.

Over Jezus' intocht in Jeruzalem.

Waarom gaat hij met zijn leerlingen naar Jeruzalem, als je ziet aankomen dat daar zal gaan gebeuren wat je niet wilt?

Hij had het al 3x aangekondigd!, dat de heerschers van staat en kerk meedogenloos zouden blijken:

Dood moest 'ie! En natuurlijk nog vóór Pasen!

Waarom moet hij er dan tóch perse naar toe?

'Om onze plaats in te nemen', is een klassiek dogmatisch antwoord.

Of moeten (en mogen) we er toch anders over denken?

Jeruzalem, waarom is dat de plaats waar hij wezen moet?

Jeruzalem, waarom is dat de plaats waar wij wezen moeten?

Een begin van een antwoord staat in het eerste lied,
dat een gebed is naar hem/naar haar 'die hemel en aarde gemaakt heeft';
een gebed of hij wil zien -dat woord zien komt bijna 10 keer voor in dit lied-

'allen die leven op aarde',

al die huizen vol mensen.

'Zie ons hier: een huis vol mensen.'

Zie, Jeruzalem:

'een huis vol mensen' die Kyrië roepen:

armen, verworpenen, vluchtelingen, vreemdelingen, zieken, goeie mensen maar ook tirannen..

We gaan zingen...

Voor de kinderen

Hallo jij daarboven, vreemde vogel.

Zo duizenden jaren geleden was je er al. En ja, ik noem je vreemde vogel. Want welk mens laat zich nu spijkers in zijn hand slaan om vervolgens aan een kruis te laten hangen wat ze straks met Goede vrijdag gaan vertellen. Ja, dat was jij! Omdat je besloten had de mensen een verhaal te vertellen. Inmiddels zijn er boeken vol geschreven over o.a. jouw leven en de lessen die je ons wilt leren. En dat boek wordt nog steeds herdrukt en gelezen. Velen van ons putten er nog steeds kracht uit en vertellen de verhalen nog steeds

voort. Dat boek gaat trouwens niet alleen over jou.

De ene vertrouwt er op, de ander inspireert het en weer een ander zet zich er tegen af.

(Vraag aan de kinderen: over welk boek gaat het?)

Als we deze oude verhalen aan jullie kinderen vertellen hoor ik vaak. Wat een vreemde vogel die over lang geleden vertelt. Wat kan daar nu nog van waar zijn? Het is nu al zo lang geleden, de wereld is zo anders. Zo wordt er bijvoorbeeld dingen gezegd als Jezus is het verleden, het heden en de toekomst. Waar is die vreemde vogel nu dan?

Maar oké, laten we het over die andere vreemde vogels hebben.

(vraag aan de kinderen: kennen jullie vreemde vogels en willen jullie er kort iets over vertellen en anders misschien een volwassene)

Ik zelf ken een hoop vreemde vogels. Zelfs als ik in mijn eigen spiegel kijk. Zeg nou zelf toen je mij voor het eerst zag dacht je waarschijnlijk ook zoiets van dat vrouwtje is ook een vreemde vogel. Ze is klein, haar gezicht hangt en ze heeft dikke schudbillen. Als ik op straat zou lopen met je vriendjes had je misschien zelfs een grap gemaakt of een beetje stoer gepraat. Maar als je me leert kennen hoor ik vaak dingen als Debby is tof, lief of ik kan zo met haar lachen. Deze vreemde vogel heb je inmiddels dus al leren kennen. Zelf weet ik zeker dat iedere vreemde vogel niet voor niets op de wereld is gezet. Ze dragen allemaal een steentje bij waar we wat van kunnen leren. Zo lang de vogel maar goed luistert naar zijn hart, naar God, naar mensen die op je pad komen. Al gaan sommige lessen leren ook wel gepaard met pijn en verdriet. Ik denk bijv. aan Piet. Een verstandelijk beperkte man. Kunstenaar. Zijn schilderij hangt bijvoorbeeld bij Johan Cruijff aan de muur. Ik heb hier een voorbeeld. En die andere afbeelding van die vogel die is geschilderd door zijn vrouw. Piet heeft een moeilijk leven achter de rug. Door zijn handicap, doordat hij verstoten is toen hij uit de geloofsgemeenschap stapte etc. Hij is al jaren ziek en vorige week hoorde wij ook dat hij een gezwel in zijn buik heeft. We zijn allemaal best verdrietig. Velen van ons kennen hem al lang waardoor hij een onderdeel van ons dagelijks leven is. Piet maakt gekke grapjes als daar komt Debby met haar rode autootje met mooie rode koplampjes en een mooi rond achterkantje. Met zulke pretlichtjes in de ogen dat je denkt ja ja heb jij het nu echt over mijn auto. Maar hij heeft ook een verhaal te vertellen. Zo kocht hij het graf van zijn ouders toen niemand ander dit deed en hij heeft een zin die mij altijd als een soort talisman door moeilijke tijden helpt. Het komt wel goed schatje!

En zo zijn er meer mensen die van betekenis zijn en die je misschien eerst niet durft te leren kennen. Denk aan de mensen die we in de afgelopen weken ontmoet hebben in de Halte, krullenbol Ben, bij de stiltevieringen, hier vandaag weer met elkaar.

Blijf ook goed om je heen kijken, in je buurt, op school etc.. Maar vooral.... Blijf ook lezen, ook in dat boek waar we het eerst over hadden. En onthoud goed als je de volgende keer weer zo een vreemde vogel ontmoet. Sluit hem niet gelijk buiten, het zou zelfs zo kunnen zijn dat ze je iets te leren hebben en/of je leven een stukje meer glans geven.

Lezing: Marcus 11: 1-11 (gelezen uit de Naardense vertaling)

Overweging

Als je over Jezus' intocht in Jeruzalem leest, dan ademen alle 4 evangeliëverhalen iets van: nú gaat het gebeuren! Al het voorgaande was voorbereiding: verrassende kennismaking en bemoedigend onderricht en . Maar nu hij Jeruzalem binnengaat, nu gaat het toch echt gebeuren!

Wat gaat er gebeuren?

De komst en de inhuldiging van -eindelijk- de nieuwe en langverwachte koning. Met palmtakken (bij Markus gewoon 'takken', 'groene takken') en met de klederen van de mensen op de ezel en op de weg. Hier komt hij binnen: dé koning! Nu gaat het beginnen.

Opvallend is dat het verhaal over Jezus' intocht in Jeruzalem begint (en eindigt) bij twee kleine dorpjes: Betfage en Betanië, plaatsjes gelegen aan de andere kant (niet de Jeruzalemse kant) van de Olijfberg. Waarschijnlijk zijn die namen van die plaatsjes in de volksmond ontstaan. 'Betfagé' betekent 'huis van onrijpe -dus (nog) bittere- vijgen'. En 'Betanië' betekent 'huis van de arme'. We mogen dus aannemen dat het hier om dorpjes gaat waar het 'behelpen' was. Armoede en schraalheid.

Voordat hij DE stad binnengaat die zijn plaats moet worden, Jeruzalem, moet hij eerst in die achter-stands-dorpjes (met hun krottenwijkjes) zijn geweest. Die armen-dorpjes, daar komt hij vandaan.

Nazareth was ook zo'n dorpje. Dat soort dorpjes waren kennelijk 'zijn plaats', zijn thuis.

Daarheen gaat hij in vers 11, als hij weer uit Jeruzalem vertrekt, terug om te overnachten.

(Johannes vertelt dat in Betanië intieme vrienden van Jezus wonen: Marta en haar zuster Maria en hun broer Lazarus).

Vanuit die dorpjes zegt hij tegen zijn leerlingen hoe hij die binnenkomst wil hebben. Inclusief zijn vervoer. Zo nadert hij Jeruzalem, niet als koning-te-paard (in ie dagen was een paard altijd een strijdros), maar als koning-te-ezel. Een sjofele koning dus. Een koning als knecht.

Zo, te midden van een grote menigte nadert hij Jeruzalem.

Alles speelt zich af op de weg tussen Betanië en Jeruzalem.

Het binnengaan in Jeruzalem beperkt zich tot de eerste twee zinnen van vers 11.

Jeruzalem is een bezette en bezeten stad met tirannieke overheden.

- De Romeinse staat en de joodse synode (het sanhedrin) maken er de dienst uit. Vrome en politieke machtsblokken die ook elkaar nauwelijks ruimte gunnen.

- Een stad met aanzienlijken en met armen. Met heren en slaven.

- Het heersende recht was het 'recht van de sterkste'.

- En vreemdelingen, vooral als ze uit Galilea kwamen, daarvoor moest je uitkijken. Die voeren altijd wat in hun schild!

- Tegenspraak, laat staan een tegenbeweging, wordt niet geduld. Wie daarvoor kiest gaat eraan!

- Zo'n tirannieke overheid, daar weet vandaag de dag ook Afrika van mee te praten... en het Midden-Oosten. Maar ook 'ons' vreemdelingenbeleid is verre van zachtmoedig!

'Ga er dan niet naar toe', had Petrus heel bezorgd gereageerd, toen Jezus eerder had gezegd dat hij naar Jeruzalem wilde, en dat ze daar op heftige tegenstand zouden stuiten, met als gevolg dat ze hem zouden doden. Dat zou hen en hem te wachten staan.

Daar moet je dan toch niet willen wezen?! 'Dat is dan toch je plaats niet!' 'Je plaats' is toch waar je je thuis voelt. Waar je je veilig voelt. Maar Jezus vond dat -keihard- duivelse praat': 'Ga weg, achter mij, satan!' (Mk.8,33).

Hij wilde, hoe dan ook, naar Jeruzalem. Want dat was zijn plaats. Jeruzalem was immers van oudsher de stad van de gezalfde koning, door wie Godzelf regeerde.

'En die voor hem uit gingen en die volgden' -Jezus dus in het midden!- 'schreeuwden:

"Hosanna,

gezegend hij die komt in de naam van de Heer;

gezegend het koninkrijk dat komt van onze vader David;

hosanna in den hoge!

De schrijver –Markus- hoort de menigte woorden uit dé Paaspsalm, psalm 118 roepen. Ze roepen niet 'Halleluja'. Ze roepen, nee, ze schreeuwen 'Hosanna'. Dat betekent letterlijk: 'Bevrijd toch!' Maar het klinkt als een halleluja: *'Hier komt de bevrijder, die ons bevrijden zal!'*

Want zó hadden ze hem ook leren kennen: als een bevrijder, als een tweede Mozes.

Zo klinkt ook hun 'hosanna': als een schreeuw om nog verdere bevrijding.

Men verwacht nog meer van deze door God gezonden koning: deze 'zoon van David'.

Hoe had David hen niet bevrijd uit de klauwen van de Filistijnen...

'Hosanna', redt ons toch! *'Wek uw kracht en kom ons bevrijden!'*

Deze roepers, deze straatschreeuwers weten het -en daar houden ze aan vast- dat het anders móet en dat

het anders zál en dat het ook anders kán.

Nu is het er, dat vuur, in die schreeuwende mensenmenigte..

*..dat plotseling oplaaierend vuur van visioenen,
dat het aanschijn der aarde vernieuwt.
Te midden van droefheid en dwaasheid
en versteende harten.
en zien ze wat ze al zo lang niet meer hadden gezien
en zien ze wat ze vroeger ook hadden gezien,
maar het was zolang al verborgen achter blinde muren...*

Het is duidelijk dat hij geen koning is zoals andere koningen koning zijn: op de benen van het jonge lastdier komt hij de stad binnenrijden. Alsof hij wil zeggen: 'Ik ga geen lasten opleggen; ik ga lasten dragen.' Ik ben niet gekomen om gediend te worden maar om te dienen. Jezus is de mens zoals God die bedoeld heeft. Zijn weg is ook onze weg.

Hij distantieert zich niet van deze boze stad. Hij distantieert zich niet van deze boze wereld. In dat verschrikkelijke Jeruzalem moet hij tóch wezen. Net zoals Jona in Ninevé.

Waarom toch? Zou het liefde kunnen zijn?

Als hij er is binnengekomen, **'kijkt hij om zich heen.'**

- Hij ziet het verdrietige: hoe daar de duisternis heerst.... over het licht! Hoe het licht en het goede en de liefde daar geen kans krijgen.

- Maar hij ziet ook het verheugende om zich heen: het licht-dat-niet-te-doven-is. Hij ziet ze en hoort hun hosanna's. Hij ziet het Jeruzalem-van-weleer waarvan de ouderen zongen: 'Jeruzalem dat ik bemin, wij treden uwe poorten in, om u met vrede te begroeten.'

- Dat hartstochtelijke van de liefde, wie zou dát hunnen tegengehouden?!

Hoe kan dat Jeruzalem-van-weleer (=de goede aarde enz.) hersteld worden? Een Jeruzalem waar vrede van uitgaat en recht en vriendschap en liefde? Licht dat door de duisternis niet meer te overmeesteren is?

Dat kan alleen maar aan de dag treden, als over-duidelijk zal zijn geworden hoe men het goede, het liefdevolle, het bevrijdende alsmaar vernietigt en vermoordt.

Dan móeten toch de ogen op een dag open gaan voor waar het echt om gaat, voor wat echt gezag mag hebben.

Vreugde en verdriet liggen in de stille week dicht bij elkaar. Het verdriet dat de vreugde verdringt en de vreugde die het verdriet verdringt. Zo komt deze koning-van-de-vrede als een knecht Jeruzalem, deze wereld, binnen. Ook deze kerk binnen!

Jezus is de mens zoals God die bedoeld heeft. Zijn weg is ook onze weg.

En zó werd zijn dood (een misdadige moord!) een nieuw begin van leven. Deze koning werd als een onschuldige knecht ter dood gebracht.

Zo werd hij gebroken brood dat voedsel geeft.

Een knecht, die koning wás, en ís, en zijn zal. Opgewekt van tussen de doden vandaan.

Gerrit de Groot

Voorbeden

Laten we bidden:

Wij bidden

Voor mensen die de moed hebben

op te staan

tegen heersende machten

waar het leven geen leven is;

door onderdrukking,

geweld, verkrachting, moord.
Dat ze gezien worden,
dat ze leven!

Voor de velen
die voor oorlog en geweld gevlucht zijn
en soms al tientallen jaren
in kampen verblijven,
waar ze zich buitenstaander voelen.
Dat ze gezien worden,
dat ze leven!

Voor mensen die de overtuiging hebben
daar te moeten zijn,
waar het verhaal verteld, doorverteld moet worden.
Mensen die gaan
tegen alle waarschuwingen
en signalen in.
Dat ze gehoord worden,
en leven!

Voor mensen die,
net als Jezus,
nergens meer zijn
vreemdeling,
buitenstaander,
kapot gemaakt,
het loodje gelegd.
Dat ze gezien worden,
dat ze leven!

Wij bidden voor onszelf,

dat we
de kracht die in ons is
zullen inzetten
voor een wereld in gerechtigheid

dat we
met de liefde die in ons is
ons zullen ontfermen over
buitenstaanders, vreemdelingen, mensen die 'anders' zijn

dat we
met alle leven dat in ons is
de weg van Jezus zullen volgen:
de weg die hij heeft geleefd
ons heeft voorgehouden
zoals geschreven staat
in de verhalen van de twaalf.

Inleiding op het breken en delen

Brood dat we breken en delen.

Dan moeten we te maken hebben (of willen hebben) met mensen die armoede leven.

Waarom zou je het brood anders in stukjes breken en delen.

Natuurlijk opdat niet de één alles heeft en de ander niks.

Állen moeten kunnen leven.

Iedereen te eten! Daar gaat 't om.

En met de wijn net zo: niet de één vrolijk en de ander verdriet.

Als je het één met elkaar deelt, het verdriet, de armoe, het brood, dan ook de blijdschap: de wijn.

Grote druiventrossen, dus liters wijn was het eerste waar ze mee terugkwamen, toen ze in dat overvloeiende land op verkenning waren geweest.

Niet sómmigen gelukkig en blij, maar iedereen.

Daarom eten en drinken we allen van hetzelfde brood en uit dezelfde kruik (of fles of beker).

En we delen het brood zó rond dat we eerst te eten géven,

want dan zal er daarna toch echt nog meer dan genoeg zijn voor de rest: voor onszelf.

Dankgebed

U, God-in-ons-midden, danken wij,

dat Gij aanwezig zijt overal waar mensen zijn;

dat Gij ons ziet.

Daaraan houden wij ons vast.

Wek in ons dan telkens weer

de wijsheid en de kracht

om elkaar op te bouwen

tot uw stad op aarde:

een wereld die bewoonbaar is.

Dat wij vreugde vinden in díe mensen,

die Gij gegeven hebt in ons midden.

om uw wil te doen,

om er te zijn in uw naam.

Amen.

Zo wensen wij elkaar zingend de vrede tegemoet

en omdat we op weg gaan naar Pasen:

zingen we als slotlied het visioen van Jesaja:

over een bloeiende woestijn, een wereld van overvloed voor alle mensen:

- water uit de rotsen voor de dorstigen,

- huizen met juichende ballingen

- en licht en leven voor de doden.